

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โลกในปัจจุบันกับวิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ถูกพัฒนาจนเจริญก้าวหน้าไปอย่างมาก ผู้คนเริ่มยอมรับว่า การรับตั้งครรรภ์แทน หรือที่รู้จักกันในประเทศไทยเป็นอย่างดีว่า “การอุ้มบุญ” นั้น เป็นหัวข้อที่เริ่มมีบทบาทสำคัญและได้รับความสนใจจากคู่สมรสที่อยู่ในภาวะมีบุตรยาก หรือไม่สามารถมีบุตรได้ ทำให้การรับตั้งครรรภ์แทนเริ่มถูกนำมาใช้และพัฒนาจนมีการทำสัญญารับตั้งครรรภ์แทนเพื่อป้องกันว่าหากเกิดข้อพิพาทขึ้นจะต้องทำอย่างไรต่อไป ซึ่งข้อพิพาทเกี่ยวกับสัญญารับตั้งครรรภ์แทนเป็นข้อพิพาทที่มีลักษณะพิเศษแตกต่างไปจากคดีแพ่งธรรมดาเนื่องจากมีเรื่องวิทยาศาสตร์การแพทย์เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย อีกทั้งเป็นเรื่องที่มีความยุ่งยากซับซ้อนและละเอียดอ่อนเป็นอย่างมาก ซึ่งบางครั้งคู่กรณีเห็นว่าเป็นเรื่องยุ่งยากและมีข้อเสียหลายประการ หากจะนำข้อพิพาทขึ้นฟ้องต่อศาล เพราะการพิจารณาของศาลต้องพิจารณาโดยเปิดเผย ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจอยากจะทำการศึกษาว่า หากจะนำการระงับข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการมาใช้กับข้อพิพาทเกี่ยวกับสัญญารับตั้งครรรภ์แทนนั้นจะสามารถทำได้หรือไม่ จะเป็นประโยชน์และมีผลดีต่อคู่กรณีมากกว่าการฟ้องคดีต่อศาลหรือไม่ เพราะการระงับข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการนั้นเป็นการระงับข้อพิพาทที่ใช้วิธีพิจารณาที่ไม่เคร่งครัดเท่าศาลเนื่องจากไม่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับวิธีพิจารณาความเหมือนกับการดำเนินกระบวนการพิจารณาในชั้นศาล

การระงับข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการจึงน่าจะเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่จะนำมาใช้สำหรับการระงับข้อพิพาทเกี่ยวกับสัญญารับตั้งครรรภ์แทน ทั้งนี้ เพราะการระงับข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการจะมีผลดีตรงที่มีความรวดเร็วซึ่งเหมาะสมกับข้อพิพาทเกี่ยวกับสัญญารับตั้งครรรภ์แทนที่อาจส่งผลกระทบต่อเด็กที่เกิดจากการรับตั้งครรรภ์ นอกจากนี้ การระงับข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการ คู่กรณีสามารถกำหนดรูปแบบในการระงับข้อพิพาทและเลือกบุคคลที่ตนไว้วางใจว่าหากเลือกให้เข้ามาอยู่ในคณะอนุญาโตตุลาการแล้วตนจะได้รับความยุติธรรมจากการวินิจฉัยข้อพิพาทเพราะผู้ชี้ขาดเป็นผู้เชี่ยวชาญ ชำนาญ และมีประสบการณ์ในเรื่องการรับตั้งครรรภ์แทนเป็นการเฉพาะ อีกทั้งการระงับข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการมีรูปแบบการระงับข้อพิพาทที่

คู่กรณีต้องร่วมกันตกลงในเรื่องต่างๆ ซึ่งมีผลทำให้คู่กรณีมีการเจรจาและสนทนากันมากขึ้นอันจะเป็นผลดีที่อาจนำไปสู่การประนีประนอมยอมความกันได้ และการอนุญาตตุลาการก็ยังไม่ทำให้คู่กรณีเกิดความขัดแย้งกันและยังคงรักษาความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันไว้ได้ ซึ่งสิ่งนี้ถือเป็นเหตุผลสำคัญในการใช้การระงับข้อพิพาทโดยอนุญาตตุลาการ แต่เนื่องจากข้อพิพาทเกี่ยวกับสัญญารับตั้งครรภ์แทนยังเป็นเรื่องใหม่และละเอียดอ่อน ซึ่งจำเป็นต้องให้ผู้มีความสามารถ ความรู้ และความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านมาพิจารณาวินิจฉัยข้อพิพาท แม้ว่าการระงับข้อพิพาทโดยอนุญาตตุลาการจะเป็นทางเลือกหนึ่งที่ได้รับค่านิยมในปัจจุบัน แต่หากจะนำวิธีการอนุญาตตุลาการมาใช้ระงับข้อพิพาทเกี่ยวกับสัญญารับตั้งครรภ์แทนจะพบกับปัญหาในเรื่องใดหรือไม่ จะเหมาะสมและสะดวกกว่าการฟ้องคดีต่อศาลหรือไม่ จึงจะต้องทำการศึกษาวิจัยเพื่อเป็นแนวทางในภายหน้าต่อไป

วิทยานิพนธ์นี้จึงจะได้เสนอแนวทางว่า การนำการระงับข้อพิพาทโดยอนุญาตตุลาการมาใช้ระงับข้อพิพาทเกี่ยวกับสัญญารับตั้งครรภ์แทนเหมาะสมหรือไม่ และหากนำการระงับข้อพิพาทโดยอนุญาตตุลาการมาใช้ระงับข้อพิพาทเกี่ยวกับสัญญารับตั้งครรภ์แล้วจะเกิดปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการอนุญาตตุลาการในเรื่องใดบ้าง เพื่อให้การดำเนินการระงับข้อพิพาทโดยอนุญาตตุลาการเป็นไปด้วยความรวดเร็ว ประหยัด และมีประสิทธิภาพ ให้สมกับเจตนารมณ์ของการอนุญาตตุลาการ

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1 เพื่อศึกษาวิวัฒนาการ ความหมาย แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการระงับข้อพิพาทโดยอนุญาตตุลาการและสัญญารับตั้งครรภ์แทน

1.2.2 เพื่อศึกษาถึงมาตรการทางกฎหมายในการระงับข้อพิพาทเกี่ยวกับสัญญารับตั้งครรภ์แทนโดยอนุญาตตุลาการ

1.2.3 เพื่อศึกษาถึงปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับประเภทของข้อพิพาท กฎหมายที่จะนำมาบังคับใช้ การเข้าสู่กระบวนการพิจารณา และผลของคำชี้ขาดของอนุญาตตุลาการ

1.2.4 เพื่อศึกษาถึงแนวทางในการแก้ไขปัญหาคำชี้ขาดของข้อพิพาท กฎหมายที่จะนำมาบังคับใช้ การเข้าสู่กระบวนการพิจารณา และผลของคำชี้ขาดของอนุญาตตุลาการ

1.2.5 เพื่อพัฒนาระบบอนุญาโตตุลาการของประเทศไทยให้เป็นที่ยอมรับและเหมาะสมกับการระงับข้อพิพาทเกี่ยวกับสัญญาับตั้งครรรภ์แทนให้มากยิ่งขึ้น

1.3 สมมติฐานของการศึกษา

ในอนาคตภายหน้าประเทศไทยจะต้องมีการตรากฎหมายเกี่ยวกับการตั้งครรรภ์แทน ซึ่งขณะนี้ได้มีร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กที่เกิดโดยอาศัยเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์ พ.ศ. เพื่อจะได้เป็นการรองรับการทำสัญญาับตั้งครรรภ์แทน ซึ่งเมื่อเกิดข้อพิพาทเกี่ยวกับสัญญาับตั้งครรรภ์แทนขึ้นและข้อพิพาทนั้นเป็นข้อพิพาทที่ยุ่งยากซับซ้อนและละเอียดอ่อนอาจไม่เหมาะที่จะนำข้อพิพาทดังกล่าวเสนอต่อศาลเพื่อให้ศาลวินิจฉัยชี้ขาด หากมีการศึกษารูปแบบสัญญาับตั้งครรรภ์แทนและการระงับข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการ เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางสำหรับการระงับข้อพิพาทเกี่ยวกับสัญญาับตั้งครรรภ์แทนโดยอนุญาโตตุลาการซึ่งอาจก่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่คู่สัญญาและทารกที่เกิดจากสัญญาับตั้งครรรภ์แทนยิ่งขึ้น

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษานี้ได้ศึกษาและวิเคราะห์ในเรื่องวิวัฒนาการ ความหมาย แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการระงับข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการและสัญญาับตั้งครรรภ์แทน โดยศึกษาวิเคราะห์พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ.2545 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 5 ว่าด้วยลักษณะครอบครัว กฎหมายต่างประเทศ และกฎหมายต่างๆ เช่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และ UNCITRAL - Model Law on International Commercial Arbitration บทความ ตำรา สื่ออินเทอร์เน็ต และกฎหมายที่เกี่ยวข้องเท่านั้น

1.5 วิธีการศึกษา

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเอกสาร (Document Research) โดยการรวบรวม ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากหนังสือ ข้อสัญญาและกฎข้อบังคับของสถาบันอนุญาโตตุลาการ คำพิพากษา

ศาลฎีกา วารสารและบทความทางกฎหมายที่เกี่ยวกับข้อพิพาทในสัญญาับตั้งครรรภ์แทน และการนำวิธีการระงับข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการมาใช้ ทั้งในกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศอังกฤษ ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศฝรั่งเศส

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ทำให้ทราบถึงวิวัฒนาการ ความหมาย แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการระงับข้อพิพาท โดยอนุญาโตตุลาการและสัญญาับตั้งครรรภ์แทน

1.6.2 ทำให้ทราบถึงมาตรการทางกฎหมายในการระงับข้อพิพาทเกี่ยวกับสัญญาับตั้งครรรภ์แทนโดยอนุญาโตตุลาการ

1.6.3 ทำให้ทราบถึงปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับประเภทของข้อพิพาท กฎหมายที่จะนำมาบังคับใช้ การเข้าสู่กระบวนการพิจารณา และผลของคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ

1.6.4 ทำให้ทราบถึงแนวทางในการแก้ไขปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับประเภทของข้อพิพาท กฎหมายที่จะนำมาบังคับใช้ การเข้าสู่กระบวนการพิจารณา และผลของคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ

1.6.5 เพื่อให้ทราบถึงแนวทางการพัฒนาระบบอนุญาโตตุลาการของประเทศไทยให้เป็นที่ยอมรับ และเหมาะสมกับการระงับข้อพิพาทเกี่ยวกับสัญญาับตั้งครรรภ์แทนให้มากยิ่งขึ้น